

ALGEMEEN BESTUUR

ONDERWERP
Actualisatie peilbesluiten

PROGRAMMA
Voldoende en gezond
water

PORTEFEUILLEHOUDER
J. Lodders

Het Algemeen Bestuur besluit

1. Kennis te nemen van de bevindingen van de technische evaluatie van de uitvoering van de peilbesluiten en de daaruit voortgekomen aanbevelingen.
2. Vanaf 2027 structureel een aanvullende loonsom van € 162.200 beschikbaar te stellen.
3. Van 2027 t/m 2030 tijdelijk een aanvullende loonsom van € 25.400 beschikbaar te stellen.

Korte samenvatting

In 2026 evalueerde het waterschap 32 peilbesluiten. In deze besluiten staan afspraken over het waterpeil in 288 peilvakken. Uit de evaluatie blijkt hoe deze afspraken in de praktijk worden uitgevoerd. Ook is gekeken naar het proces voor het maken, uitvoeren, volgen en evalueren van peilbesluiten. Uit de evaluatie volgen aanbevelingen, zoals het verbeteren en borgen van het proces in de organisatie. Dit is belangrijk om onze kerntaak: het vaststellen van peilen en zorgen dat deze peilen in de praktijk worden gerealiseerd, zo goed mogelijk uit te voeren. Daarvoor is extra personele capaciteit nodig. Zonder extra inzet blijven afwijkingen mogelijk bestaan en nemen juridische risico's toe. Ook wordt het risico gelopen dat afwijkingen verder toenemen. Daarom stelt het Algemeen Bestuur vanaf 2027 structureel € 162.200 per jaar beschikbaar. Ook stelt het bestuur van 2027 tot en met 2030 tijdelijk € 25.400 per jaar beschikbaar.

Relevante kaders

Omgevingswet, artikel 2.41.

Omgevingsverordening Provincie Flevoland, artikel 12.16, juncto 12.17

Beleidsregel Peilbesluiten 2018, Waterschap Zuiderzeeland

Aanleiding

Evaluatie 32 peilbesluiten

In 2026 is de uitvoering van 32 vigerende peilbesluiten geëvalueerd. In de peilbesluiten staan de afspraken over het peilbeheer in 288 peilvakken. Per peilvak is getoetst hoe de voorwaarden uit de peilbesluiten in de praktijk worden gerealiseerd. Geconstateerd is dat niet in alle peilvakken peilbesluit en praktijk overeenkomen en dat een inhaalslag in de actualisatie van de peilbesluiten noodzakelijk is. Zonder extra capaciteit blijven deze in stand, en kunnen de achterstanden toenemen. Ook is het proces rondom het opstellen, implementeren, monitoren en evalueren geïnventariseerd en geëvalueerd. De resultaten van de technische evaluatie en de aanbevelingen zijn opgenomen in bijlage a.

Vervolgstappen

Aan de hand van de evaluatie zijn aanbevelingen gedaan. Een deel van de aanbevelingen richt zich op een nadere analyse van geconstateerde afwijkingen. Zo kunnen we beslissen welke vervolgstappen nodig zijn. De uitvoering hiervan maakt deel uit van de reguliere taken van Waterschap Zuiderzeeland.

Een ander deel richt zich op het optimaliseren en borgen van het proces met betrekken tot het opstellen, implementeren, monitoren en evalueren van peilbesluiten. Dit is een structurele uitbreiding van de werkzaamheden.

Bijlage a. – Plan van aanpak actualisatie peilbesluiten – beschrijft de wijze waarop de inventarisatie en evaluatie is uitgevoerd, alsmede de resultaten en de aanbevelingen.

Beoogd effect

Met het uitvoeren van de aanbevelingen en het beschikbaar stellen van extra financiële middelen zorgt het waterschap voor actuele peilbesluiten waar blijvend aan voldaan wordt.

Onderbouwing beslispunten

- 1.1 Het Plan van aanpak geeft een goed beeld van de stand van zaken van de uitvoering van de peilbesluiten.** De aanbevelingen lichten toe hoe het waterschap uitvoering geeft aan de geconstateerde afwijkingen ten opzichte van de voorwaarden uit de peilbesluiten.
- 1.2 Het proces met betrekking tot het opstellen, implementeren, monitoren en evalueren van peilbesluiten is een kerntaak van het waterschap.** Met de huidige personele inzet is het onvoldoende mogelijk om alle taken met betrekking tot peilbesluiten goed uit te voeren. Daardoor is een achterstand ontstaan in de uitvoering van de peilbesluiten. Daarnaast krijgt het waterschap te maken met het veranderende klimaat, en komen de grenzen van het watersysteem steeds meer in zicht. Het op orde brengen en houden van het proces met betrekking tot peilbesluiten, is met de huidige personele inzet niet mogelijk.
- 2.1 De aanbevelingen dragen bij aan het op orde krijgen van de peilbesluiten en zorgen dat we slagvaardiger met peilbesluiten omgaan.** De ontwikkelingen in het ruimtelijk domein gaan steeds sneller. Dit vraagt om een overheid die de benodigde informatie met de spreekwoordelijke 'druk op de knop' kan aanleveren. Ook verwacht de maatschappij een waterschap dat adequaat zijn taken uitvoert, daarop toeziet en waar nodig bijstuurt. Een geoptimaliseerd proces rondom peilbesluiten draagt bij aan het beter kunnen voldoen aan onze waterschapstaken en antwoord te geven op de verwachtingen.
- 2.2 Uitvoering van de aanbevelingen uit het Plan van aanpak vraagt om versterking van de personele capaciteit.** Voor het kunnen uitvoeren van een geoptimaliseerd proces met betrekking tot

peilbesluiten is aanvullende personele capaciteit benodigd.

- 3.1. De evaluatie van de peilbesluiten toont aan dat bij de actualisatie van de peilbesluiten complexe en fundamentele juridische vraagstukken aan bod komen.** Onder meer vraagstukken met betrekking tot peilverlaging in bodemdalingsgebieden en vraagstukken over maatschappelijke aanvaardbaarheid van uitvoering van peilbesluiten komen aan bod. Daarnaast is de verwachting dat een deel van de peilbesluiten herzien gaat worden op basis van de technische evaluatie; dit vraagt eveneens om extra juridische ondersteuning. De verwachting is dat in de periode 2027 – 2030 deze fundamentele vraagstukken en adviseringen aan bod komen.

Alternatief

Het alternatief is om geen financiële middelen beschikbaar te stellen. Het proces wordt niet geoptimaliseerd en de achterstand met betrekking tot actuele peilbesluiten neemt verder toe. Een ander alternatief is dat de optimalisatie van het proces wordt gerealiseerd binnen de bestaande formatie. In dat geval moeten wij keuzes maken om af te zien van andere werkzaamheden. Dit brengt als risico met zich mee dat andere, noodzakelijke werkzaamheden van het waterschap niet of minder adequaat kunnen worden uitgevoerd.

Risico's en kanttekeningen

Het waterschap heeft een inspanningsverplichting met betrekking tot de uitvoering van peilbesluiten. Opvolging geven aan de geconstateerde afwijkingen ten opzichte van de peilbesluiten en het optimaliseren van het proces, is een van het waterschap te verwachten inspanning. Door de aanbevelingen niet op te volgen lopen wij meer risico's op aansprakelijkstelling en juridische procedures. Ook draagt dit een afbreukrisico met zich mee.

Financiën en capaciteit

Dit voorstel is aangekondigd in de Kadernota 2027-2031. De structurele uitvoering van het geoptimaliseerde proces voor het opstellen, implementeren, monitoren en evalueren van peilbesluiten heeft vanaf 2027 een jaarlijks financieel effect van € 162.200. De tijdelijke advisering in de periode 2027 t/m 2030 heeft per jaar een financieel effect van € 25.400. Deze bedragen zijn conform de inschatting gemaakt in de Kadernota 2027-2031 (AB juni 2026).

Begrotingswijziging

Geen.

Communicatie

Geen.

Bijlagen

Bijlage a. Technische evaluatie en Plan van aanpak actualisatie peilbesluiten.